



1. Konu Özeti ve Dil Bilinci Rehberi

Sevgili Öğrenciler!

Türkçemiz yüzyıllar boyunca farklı kültürlerle iletişim kurmuş, zengin ve köklü bir dildir. Günümüzde teknolojinin, genel ağın (internet), sosyal medyanın, ticaretin ve modanın hızla gelişmesiyle birlikte İngilizce, Fransızca, Almanca ve diğer dillerden birçok yabancı sözcük yaşantımıza girmeye başlamıştır. Televizyonda, internette ve sokakta **yürürken** dükkân tabelalarında bu yabancı kelimelerle sıkça karşılaşırız. **Türk Dil Kurumu (TDK)**, dilimizin duruluğunu ve zenginliğini korumak amacıyla bu sözcüklere harika Türkçe karşılıklar türetmektedir. Yabancı kelimeler yerine Türkçe karşılıklarını kullanmak dilimize sahip çıkmanın en güzel yoludur.

Türkçe Karşılıkları Tercih Etmemizin Temel Gerekçeleri:



Dilin Arılığını Korumak: Öz Türkçe kelimeleri seçerek dilimizin öz yapısını korur, yabancılaşmayı önleriz.



Kültürü Yaşatmak: Dil, geçmişle gelecek arasındaki köprüdür. Kelimelerimizi korumak milli kültürümüzü geleceğe taşır.



Açık İletişim: Yabancı kelimeler herkes tarafından bilinmez; Türkçe kelimeler duygu ve düşüncelerimizi net açıklar.



Doğru Anlatım: Türkçe türetilen karşılıklar vermek istediğimiz kavramı tam karşılar, ifade gücümüzü artırır.

"Dil, bir milletin aynasıdır. Bir milletin bütün duygu, düşünce ve inançları dilde saklıdır."

— Mustafa Kemal Atatürk



Pratik Öğrenme Yöntemi: "Yerine Koyma" Tekniği

Konuşurken veya yazarken yabancı bir kelime fark ettiğiniz an durun ve Türkçe karşılığını cümleye yerleştirin:

- Hatalı Kullanım:** "Hadi birlikte bir **selfie** çekilelim!" → **Doğru Kullanım:** "Hadi bir **özçekim** yapalım!"
- Hatalı Kullanım:** "Ödevimi bilgisayara **download** ettim." → **Doğru Kullanım:** "Ödevimi bilgisayara **indirdim**."



Biliyor musunuz? (TDK'nin Başarı Öyküsü)

Yıllar önce elektronik cihazlar için dilimize yabancı "*komputer*" kelimesi girmişti. TDK bu aygıtı "**Bilgisayar**" karşılığını verdi. Başta alışamayanlar olsa da bugün herkes gururla "bilgisayar" demektedir. Bu, dilimize sahip çıktığımızda ne kadar başarılı olduğumuzun kanıtıdır!



Dil Dedektifi: Bir Kelimenin Yabancı Kökenli Olduğunu Nasıl Anlarız?

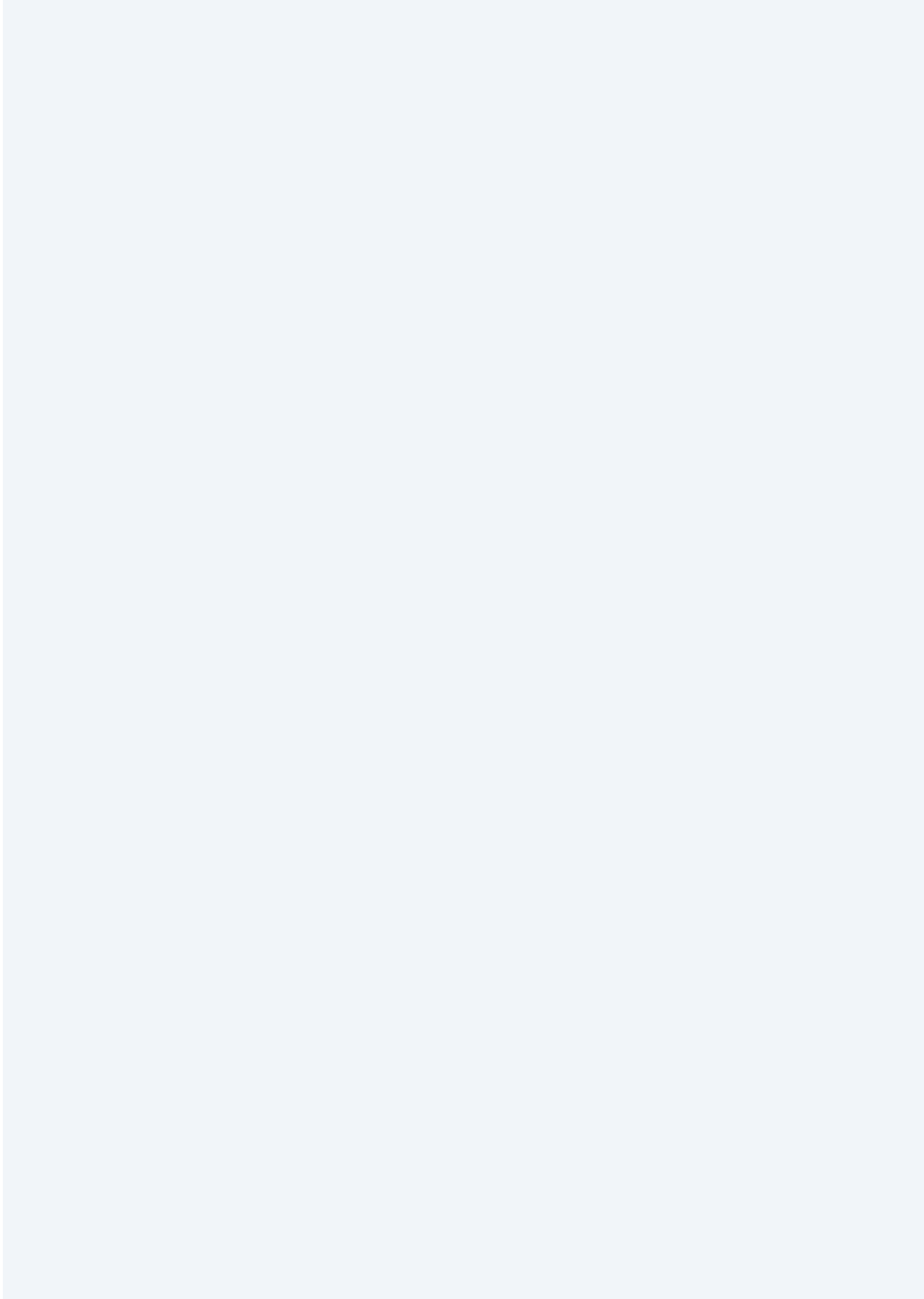
- Harf Kuralı:** Dilimizde "x, w, q" harfleri yoktur. (Örn: extra → **fazla**, show → **gösteri**)
- Ses Kuralı:** Yansıma sesler hariç Türkçe köklerde "j" harfi bulunmaz. (Örn: jenerasyon → **kuşak**)
- Kelime Sonu:** Türkçe sözcüklerin sonunda "b, c, d, g" yumuşak sesleri yer almaz.
- iyon Eki:** Sonu "-iyon" ile bitenler (aksiyon, animasyon) Fransızca alıntıdır.



2. Kapsamlı Yabancı Kelimeler ve Türkçe Karşılıkları Sözlüğü

Günlük yaşamımızda sıkça rastladığımız yabancı sözcükler, TDK karşılıkları ve doğru cümle örnekleri:

Yabancı Kelime	Türkçe Karşılığı	Cümle İçinde Doğru Kullanımı
Online	Çevrim içi	Derslerimizi artık çevrim içi ortamda yapıyoruz.
Selfie	Özçekim	Gezide arkadaşlarımla neşeli bir özçekim yaptık.
E-mail	E-posta	Ödev dosyasını öğretmenime e-posta ile gönderdim.
Download	İndirmek	Gerekli okuma metnini bilgisayarıma indirdim .
Exit	Çıkış	Tiyatro oyunu bitince yeşil çıkış kapısına yöneldik.
Laptop	Dizüstü bilgisayar	Sunumu dizüstü bilgisayardan sınıfa yansıttık.
Billboard	Duyuru tahtası	Cadde üzerindeki büyük duyuru tahtasını inceledik.
Fast food	Hazır yemek	Sağlığımız için hazır yemek yerine ev yemeği yemeliyiz.
Global	Küresel	Kuraklık tüm dünyayı etkileyen küresel bir sorundur.
Link	Bağlantı	Verilen bağlantıya tıklayarak etkinliği açtım.
Printer	Yazıcı	Hazırladığım proje raporunu renkli yazıcıdan aldım.
Star	Yıldız	Sergilediği başarılı oyunla tiyatronun parlayan yıldızı oldu.
Trend	Eğilim / Akım	Bez çanta kullanımı günümüzde yaygın bir eğilim oldu.
Objektif	Tarafsız	Hakem maç boyunca son derece tarafsız kararlar verdi.
Doküman	Belge	Etkinlik için gerekli belgeleri dosyada topladım.
Full	Tam / Dolu	Otobüsün tüm koltukları tamamen doluydu .
Sponsor	Destekçi	Bilim fuarımıza yerel kırtasiyemiz destekçi oldu.
Ambiyans	Hava / Ortam	Kütüphanenin huzurlu ortamı çalışma isteğimizi artırdı.
Antrenör	Çalıştırıcı	Okul basketbol takımı yeni çalıştırıcısı ile çalışıyor.
Diskalifiye	Yarış dışı	Kural ihlali yapan sporcu yarış dışı bırakıldı.
Jenerasyon	Kuşak / Nesil	Yeni kuşak doğayı ve çevreyi daha çok koruyor.
Agresif	Sinirli / Asabi	Nazik olmalıyız; sinirli davranışlar iletişimi bozar.
Animasyon	Canlandırma	Sevdiğimiz çizgi filmler eğlenceli birer canlandırmadır .
Self-servis	Kendin-al (Seç-al)	Yemekhanemiz artık kendin-al sistemine geçti.
Restaurant	Lokanta	Akşam yemeğinde mahallemizin yeni lokantasına gittik.
Hospital	Hastane	Göz kontrolü için şehir hastanesine başvurduk.
Shopping Center	Alışveriş Merkezi	Hafta sonu ailemle alışveriş merkezine gittik.
Bariyer	Engel	Yol çalışması nedeniyle caddeye güvenlik engelleri konuldu.
Hard Disk	Ana bellek / Sabit disk	Bilgisayarın ana belleği dolduğu için kayıt yapamadık.
Show	Gösteri	Öğrencilerin hazırladığı dans gösterisi çok alkış aldı.





3. Kısa Yanıtlı Kavrama Testi (10 Soru)

Aşağıdaki soruları dikkatle okuyarak yanıtlarınızı noktalı alanlara düzgün ve okunaklı yazınız:

1. "İnternet üzerinden yürütülen derslerimize online olarak katıldım." cümlesindeki "online" sözcüğünün Türkçe karşılığı nedir?

Yanıtınız:

2. Konuşmalarımızda ve yazılarımızda yabancı dillerden giren sözcükler yerine neden Türkçe karşılıklarını tercih etmeliyiz?

Yanıtınız:

3. Caddede yürürken "Pembe Shopping Center" ve "Şirin Restaurant" tabelalarını gören Güneş, bunları Türkçe olarak nasıl düzeltmelidir?

Yanıtınız:

4. "Bilgisayarın hard diski bozulduğu için veriler kayboldu." cümlesindeki yabancı terimin TDK tarafından önerilen Türkçe karşılığı nedir?

Yanıtınız:

5. Fransızca kökenli "aksiyon" ile bulunulan ortamı ifade eden "ambiyans" sözcüklerinin Türkçe karşılıkları nelerdir?

Yanıtınız:

6. "Yarışmada birinci olan sporcu, gösterinin starı oldu." cümlesindeki yabancı kelime hangisidir ve yerine ne yazılmalıdır?

Yanıtınız:

7. Binalarda veya acil alanlarda dışarıya geçiş kapılarını gösteren yabancı kökenli "exit" kelimesinin Türkçe karşılığı nedir?

Yanıtınız:

8. Türk alfabesinde "x" ve "w" harflerinin bulunmaması kuralından hareketle "extra" ve "show" kelimelerinin Türkçe karşılıklarını yazınız.

Yanıtınız:

9. "Arkadaşımla çektiğim selfieyi ona e-mail yoluyla gönderdim." cümlesindeki iki yabancı kelimenin Türkçe karşılıkları nelerdir?

Yanıtınız:

10. Teknolojik cihazları tanımlayan "laptop" ve "printer" kelimelerinin TDK tarafından belirlenen Türkçe karşılıkları nelerdir?

Yanıtınız:



4. Kısa Yanıtlı Test Cevap Anahtarı

1. Soru: "Online" sözcüğünün karşılığı "**çevrim içi**"dir. Genel ağa bağlı olma durumunu belirtir.

2. Soru: Dilimizin duruluğunu ve millî kültürümüzü korumak, duygu ve düşüncelerimizi herkesin anlayacağı açıklıkta anlatmak için.

3. Soru: "**Pembe Alışveriş Merkezi**" ve "**Şirin Lokanta**" şeklinde düzeltilmelidir.

4. Soru: "Hard disk" ifadesinin TDK karşılığı "**ana bellek**" veya "**sabit disk**"tir.

5. Soru: "Aksiyon" için "**eylem / hareketlilik**"; "ambiyans" için "**hava / ortam**" kullanılır.

6. Soru: Yabancı kelime "star"dır; yerine Türkçe "**yıldız**" sözcüğü getirilmelidir.

7. Soru: Kapılarda yazan "exit" kelimesinin Türkçe karşılığı "**çıkış**" sözcüğüdür.

8. Soru: "x" ve "w" alfabemizde yoktur. Doğru karşılıkları "**fazla**" ve "**gösteri**"dir.

9. Soru: "Selfie" karşılığı "**özçekim**"; "e-mail" karşılığı ise "**e-posta**"dır.

10. Soru: "Laptop" karşılığı "**dizüstü bilgisayar**"; "printer" karşılığı "**yazıcı**"dır.



5. Kompozisyon ve Düşünme Soruları (Açık Uçlu)

Aşağıdaki konulardan birini seçerek defterinize noktalama kurallarına uygun anlamlı bir kompozisyon yazınız:

1. **Dil Kirliliği ve Bireysel Sorumluluk:** Çevremizde, televizyonda ve tabelalarda sıkça karşılaştığımız yabancı kelimelerin dilimize verdiği zararları ve bireysel olarak neler yapabileceğimizi anlatınız.

2. **Dil ve Millî Kültür İlişkisi:** "*Dil, bir milletin aynasıdır.*" sözünden hareketle, bir toplumun kendi kelimeleri yerine yabancı kelimeleri kullanmasının kültürel sonuçlarını tartışınız.

3. **Esnafa Saygılı Bir Mektup:** Tabelasında yabancı kelimeler kullanan bir iş yeri sahibine, dükkânına Türkçe bir isim vermesini tatlı bir dille rica eden bir mektup yazınız.

4. **Okul Dil Kulübü Projesi:** Okulunuzda Türkçeyi korumak için bir kulüp kurduğunuzu hayal ediniz. Hangi etkinlikleri, afişleri ve yarışmaları düzenlerdiniz? Fikirlerinizi planlayınız.

5. **TDK ve Teknolojik Terimler:** Bilişim alanındaki yabancı sözcüklerin (çevrim içi, bağlantı, e-posta, indirmek) TDK tarafından Türkçeleştirilmesinin geleceğimiz için önemini açıklayınız.